

Bemærkninger til lovforslaget.

Almindelige bemærkninger.

Lovforslaget har tidligere været fremsat i oktober 1974 (Folketingstidende 1974-75 sp. 1025 ff. og tillæg A sp. 317 ff.), men bortfaldt som følge af folketingsvalget i januar 1975.

Lovforslaget tilsigter at opfylde Nordisk Råds rekommandation nr. 17/1968 angående nordisk vidnepligt.

Ved rekommandationen henstillede Nordisk Råd til regeringerne at udrede forudsætningerne for, at der i hvert af landene gennemføres pligt til at give møde som vidne for domstolene i de andre nordiske lande.

Med udgangspunkt i denne rekommandation har der været ført forhandlinger mellem de nordiske lande om indførelse af ensartede regler i de enkelte landes lovgivning.

På grund af de ulemper og omkostninger, som indkaldelse af vidner fra et andet nordisk land kan medføre, og på baggrund af, at der i Norge gælder visse afstandsgrænser for vidners pligt til at give møde, som kun under særlige omstændigheder kan fraviges, har der under forhandlingerne været enighed om, at indkaldelse kun bør finde sted, hvis det er magtpåliggende, at det pågældende vidne afhøres uden for sit hjemland.

Hvert land afgør selv, for hvilke domstole nordiske vidner kan indkaldes, idet det dog er forudsat, at der kun kan ske indkaldelse til de egentlige domstole. Der har været enighed om, at hjemlandets myndigheder ikke skal føre nogen kontrol med indkaldelserne, og at de vidner, der indkaldes, i videst muligt omfang behandles efter de regler, der gælder i domstolslandet.

Det har under de nordiske forhandlinger været forudsat, at hvert land skal kunne straffe for falsk forklaring afgivet for en domstol i de andre nordiske lande. Dette nødvendiggør en ændring af straffelovens § 158. Der henvises til § 1, nr. 17, i forslag til lov om ændring af borgerlig straffelov, af lov om ikrafttræden af borgerlig straffelov m. m. og af retsplejeloven (Psykisk abnormitet, narkotikakriminalitet m. v.).

Der er i Finland udarbejdet og i Norge fremsat lovforslag, der i det væsentlige svarer til det foreliggende forslag. I Sverige er det tilsvarende lovforslag vedtaget. I bilag 2 og 3 til lovforslaget er optaget henholdsvis det norske lovforslag og den svenske lov.

I forbindelse med forslagets udarbejdelse har man indhentet udtalelser fra præsidenterne for østre landsret, vestre landsret, Københavns byret og

Århus by- og herredsret, Den danske Dommerforening, advokatrådet og rigsadvokaten.

Lovforslagets gennemførelse vil medføre en merudgift for statskassen til godtgørelse til vidner m.v. Merudgiftens størrelse lader sig ikke på forhånd beregne, men under hensyn til, at sagerne antal ikke forventes at blive stort, vil den årlige udgift næppe overstige 100.000 kr.

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser.

Til § 1.

Bestemmelsen tager for det første stilling til, hvilke danske domstole der skal kunne indkalde nordiske vidner. Udtrykket „de almindelige domstole“, som benyttes i retsplejelovens § 1, stk. 1, omfatter højesteret, landsretterne, underretterne og sø- og handelsretten i København. I overensstemmelse med de nordiske forhandlinger er arbejdsretten holdt uden for lovens område.

Dernæst fastsættes, at kun personer over 18 år kan indkaldes som vidner. Indkaldelse af yngre personer vil volde særlige problemer, bl. a. fordi det ofte ville være nødvendigt at have ledsagere samt at yde godtgørelse til disse.

Den person, der indkaldes, skal have bopæl og opholde sig i et nordisk land, men behøver ikke at være statsborger i et af disse lande. Det kræves ikke, at den pågældende har bopæl og ophold i samme land.

Det forudsættes, at der udstedes midlertidigt opholdsvisum til indkaldte vidner, der ikke i forvejen frit kan indrejse og opholde sig i Danmark.

Der har under forhandlingerne været enighed om, at domstolslandets ret skal finde anvendelse, medmindre reglerne i hjemlandet er af væsentlig betydning for vidnets retsbeskyttelse. I overensstemmelse hermed bestemmes det i stk. 2, at retsplejelovens kapitel om vidner skal finde anvendelse, medmindre andet fremgår af loven.

Til § 2.

Betingelserne for indkaldelse er udformet således, at indkaldelse kun kan ske i mere betydningsfulde sager og kun, hvis vidneforklaringen må antages at have væsentlig betydning for sagen. Formuleringen har sammenhæng med, at der i norsk ret gælder visse afstandsregler for pligten til at møde for retten som vidne. Efter norsk ret kan retten imidlertid, når den finder det magtpåliggende, at et vidne møder, udvide mødepligten.

Formålet med lovforslaget har været at fremme